

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 30-го Сентября.—1847—Wilno. WTOREK, 30-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 24-го Сентября.

Государь Императоръ изволилъ прибыть въ городъ Елисаветградъ 12 Сентября, въ три часа по полудни, въ вождельномъ здравіи.

Высочайшій Рескриптъ,

на имя Главнокомандующаго Дѣйствующаго Арміею, Генераль-Фельдмаршала Князя Виршавскаго Графа Паскевича-Эриванскаго.

Князь Иванъ Федоровичъ! При посѣщеніи моемъ Кіевскаго Арсенала, я увидѣлъ въ ономъ три знамя, пожалованныя въ 1811 году Орловскому Пѣхотному, нынѣ имени вашего полку, когда на васъ Высочайше возложено было формированіе сего полка здѣсь, въ Кіевѣ.— Въ память сего событія, жалуя вамъ знамена эти, при семъ препровождаемыя, для сохраненія навсегда въ потомствѣ вашемъ.— Пребываю къ вамъ неизмѣнно благосклоннымъ.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ г. Кіевѣ,

10-го Сентября 1847 года.

Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 4-го Сентября, уволены въ отпускъ: Командиръ 1-й Бригады 1-й Легкой Гвардейской Кавалерійской Дивизіи, Его Императорское Высочество Герцогъ Максимилианъ Лейхтенбергскій, за границу, по 15-е Ноября сего года, и Членъ Государственнаго Совѣта, Генералъ отъ Артиллеріи Ермоловъ 1-й, за границу.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 28-го Августа, назначенъ Оберъ-Прокуроромъ 1-го Департамента Правительствующаго Сената, Помощникъ Оберъ-Прокурора того Департамента, Волоскій.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 5-го Сентября, утверждены въ должностяхъ по выборамъ: Судьи Совѣстныхъ Судовъ: Московскаго, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Графъ Толстой, и Витебскаго, Титулярный Совѣтникъ Гриневскій.

— Тѣмъ же Приказомъ, Его Императорское Величество объявляетъ Монаршее благоволеніе Предсѣдателямъ Казенныхъ Палатъ, Статскимъ Совѣтникамъ: Волынской Клясареву, Полтавской Тилановскому и Виленской Де Роберти, за выполненіе особо возложеннаго на нихъ важнаго порученія.

WІADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 24-go Września.

Cesarz Jego Mość raczył przybyć do miasta Elizawetgradu 12-go Września, o godzinie 3-jej po południu, w pożądanem zdrowiu.

NAJWYŻSZY RESKRYPT

do Głównodowodzącego Czynną Armią, Jeneral-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego Hrabiego Paskiewicza-Erywańskiego.

Xiąże Janie, synu Teodora! Przy zwiedzeniu Przemennie Kijowskiego Arsenatu, Spozrzegłem w nim trzy znamiona, nadane w roku 1811 Orłowskiemu Pieszemu, teraz waszego imienia Półkowi, gdy wam Najwyżej poruczone było formowanie tego półku, tutaj, w Kijowie.— Na pamiątkę tego wypadku, daruję wam te znamiona, załączające się przy niniejszém, dla zachowania ich na zawsze w potomstwie waszém.— Pozostaje ku wam niezmiennie przychyłam.

Na oryginalne własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

NIKOLAJ.

W m. Kijowie,

10-go Września 1847 roku.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojennym, 4-go Września, uwolnieni na urlop: Dowódca 1-jej Brygady Lekkiej Gwardyjskiej Dywizji Jazdy, Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ Xiąże Maxymilian Leuchtenbergski, za granicę, do 15 Listopada tego roku, i Członek Rady Państwa, Jeneral Artyllerji Jermolow 1-szy, za granicę.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 28-go Sierpnia, mianowany został Naczelnym Prokuratorem Dziewiątego Departamentu Rządzącego Senatu, Pomocnik Naczelnego Prokuratora tegoż Departamentu Wolowski.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 5-go Września, zatwierdzeni w obowiązku z wyborów: Sędziowie Sądów Sumiennych: Moskiewskiego, Rzeczywisty Radca Stanu Hrabia Tolstoj, i Witebskiego Radca Honorowy Hryniewski.

— Przez tenże Rozkaz, Jego CESARSKA MOŚĆ oświadcza Monarsze zadowolnienie Prezydentom Izby Skarbowych, Radcom Stanu: Izby Wołyńskiej Kluczarowowi, Poltawskiej Tymanowskiewiczowi, i Wileńskiej De-Roberti, za wypełnienie osobno peruczonych im ważnych poleceń.

— Г. Министръ Народнаго Просвѣщенія, объявляетъ признательность Почетнымъ Смотрителямъ училищъ Бобруйскаго Уѣзда Надворному Совѣтнику *Булгаку* и Слонимскаго отставному подпоручику *Вандалину Пусловскому*, за сдѣланныя ими пожертвованія, первымъ 125 руб. сереб. въ пользу Бобруйскихъ училищъ, а последнимъ 200 руб. сереб. въ пользу учрежденнаго при Виленской Гимназійи Конвикта для бѣдныхъ.

В И Л Н А.

Виленскій временный Комитетъ для призрѣнія бѣдныхъ, учрежденный по случаю неурожая для доставленія бѣднымъ жителямъ г. Вильны всѣхъ сословій, пособія на счетъ Всемилостивѣйше дарованной на сей предметъ суммы и добровольныхъ пожертвованій, состоявшій подъ предсѣдательствомъ Виленскаго Уѣзднаго Предводителя Дворянства Александра *Ленскаго*, изъ членовъ: Князя Льва *Виттегенштейна*, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника *Ивана Рудомины*, бывшихъ Губернскихъ Предводителей Дворянства — Графа *Едуарда Мостовскаго* и Надворнаго Совѣтника *Фомы Минейко*, Статскаго Совѣтника Каммергера Графа *Игнатія Забѣлло*, Предсѣдателя бывшаго Виленскаго Межеваго Суда Графа *Степана Плятера*, Командора *Иосифа Конги*, Состоящаго въ должности Виленскаго Старшаго Полицейстера Полковника Графа *Ржевускаго*, Попечителя Виленскаго Госпиталя *Савиачъ Северина Каменскаго*, Попечителя Виленскаго Еврейскаго Госпиталя *Станислава Сидоровича*, Ректора Виленскихъ Духовныхъ Училищъ *Архимандрита Михаила*, Ключаря Каѳедральнаго Собора Члена Консисторіи Протоіерея *Виктора Гомолицкаго*, Евангелическо-Реформатскаго Вице-Суперинтента Пастора *Степана Липинскаго*, Надворнаго Совѣтника *Ромуальда Шкультецкаго*, Доктора Медицины *Станислава Викшемскаго*, Доктора Медицины *Хонскаго*, Врача *Казимира Вильгинскаго*, и Дѣлопроизводителя *Тит. Сов. Фомы Липинскаго*, — при закрытіи дѣйствій своихъ доводитъ до общаго свѣдѣнія:

1) Что въ продолженіи существованія онаго, именно съ 6 Декабря 1846 по 8 Августа 1847 года, на пропитаніе бѣдныхъ поступило въ приходъ: а) Остатокъ денежной суммы отъ добровольныхъ пожертвованій отъ прошедшаго года, составлявшій 1,148 р. сер.; б) Всемилостивѣйше дарованныхъ въ безвозвратное пособіе деньгами 4,359 р. 66 к. и 3,302 пуда 21 фунтъ ржи; в) Отъ добровольныхъ пожертвованій разныхъ благотворительныхъ особъ собранныхъ въ нынѣшнемъ году 1,687 р. 10 к. и 234 р. за билеты за разыгранное въ лоттерейю брилліантовое кольцо, подаренное въ пользу бѣдныхъ; а всего наличными деньгами 7,428 р. 76 к. и 4,302 пуда 21 фунтъ ржи.

2) Изъ сихъ запасовъ жители г. Вильны разныхъ сословій, лишенные средствъ къ пропитанію, получали пособіе печенымъ хлѣбомъ и вареною пищею порціями. — Число приходящихъ нищихъ каждый день простиралось отъ 400 до 1,300 душъ, порцій же отпущено съ 6 Декабря 1846 по 8 Августа 1847 года 200,801; въ сложности же выходитъ на 825 душъ ежедневно; сверхъ сего постоянно жительствовало въ пріютѣ на подномъ содержаніи Комитета 100 душъ. — Независимо отъ сего, 308 душъ получали еженедѣльно печеный хлѣбъ на квартиры, а 1,147 душъ получали ежемѣсячно по опредѣленной пропорціи пособіе муки. — Общее же число бѣдныхъ разныхъ христіанскихъ вѣроисповѣданій Виленскихъ жителей, пользовавшихся пособіемъ отъ Комитета, составляло 2,280 душъ, для которыхъ кромѣ вареной пищи, отпущено 5,403 пуда 19 ф. печенаго хлѣба, и 2,261 пудъ 5 ф. муки.

3) Равнымъ образомъ оказываемо было пособіе въ продовольствіи и бѣднымъ Виленскимъ Евреямъ. — И такъ, а) на закупку для нихъ хлѣба отпущено изъ суммъ Комитета для особаго Еврейскаго отдѣленія наличными деньгами 200 р. сер.; б) для постоянно содержавшихся въ Еврейскомъ пріютѣ 325 душъ Евреевъ, отпущено съ 1 Апрѣля по 8 Августа сего года печенаго хлѣба 1,315 пудовъ 32 фунта; в) для заведенія бѣдныхъ Еврейскихъ юношей на 60 душъ дано въ продолженіи сего же времени 258 пудовъ хлѣба; г) сверхъ сего, для 1629 душъ безпріютныхъ Евреевъ роздано ржаной муки 3,888 пудовъ 30 фунтовъ. Всего же на 2,014 душъ Евреевъ отпущено печенаго хлѣба 1,573 пуда 32 фунта и муки 3,888 пудовъ 30 фунтовъ.

В И Л Н О.

Виленскій czasowy Комитетъ, utworzony z powodu nieurodzaju dla wspierania rozmaitego stanu ubogich miasta Wilna, z Najmilsociwiej ofiarowanej na ten cel pieniężnej summy i dobrowolnych ofiar, złożony, pod prezydencją Marszałka powiatu Wilńskiego *Alexandra Łęskiego*, z członków: *Xięcia Ludwika Wittgenszteina*, Rzeczywistego Radcy Stanu *Jana Rudominy*, byłych Gubernialnych Marszałków: *Edwarda Hrabi Mostowskiego* i *Radcy Dworu Tomasza Minejki*, *Radcy Stanu Szambelana Ignacego Hrabi Zabielly*, Prezydenta byłego Wilńskiego Granicznego Sądu *Stefana Hrabi Platara*, Komandora *Józefa Kończy*, pełniącego obowiązek Wilńskiego Starszego Policemajstra *Półkownika Hrabi Rzewuskiego*, Opiekuna Wilńskiego Szpitalu *Sawicz Seweryna Kamińskiego*, Opiekuna Wilńskiego Szpitalu *Stanisława Sidorowicza*, Rektora Wilńskich Duchownych Szkół *Archimandryty Michała*, Członka Konsystorza *Protojereja Wiktora Homolickiego*, Ewangelicko-Reformowanego Wice-Superintendentu *X. Stefana Lipińskiego*, *Radcy Dworu Romualda Szkulteckiego*, *Doktora Medycyny Stanisława Wikszemskiego*, *Doktora Medycyny Kazimierza Chońskiego*, *Lekarza Kazimierza Wileczyńskiego*, i *Sekretarza Radcy Honorowego Tomasz Lipińskiego*, — przy zamknięciu czynności swoich, podaje do powszechnej wiadomości:

1) Że przez ciąg trwania Komitetu, mianowicie od 6 Grudnia 1846 do 8 Sierpnia teraźniejszego 1847 roku, na cel wspierania ubogich weszło w przychód: a) summa pozostała z roku przeszłego, uzbierana z dobrowolnych ofiar i wynosząca rub. sr. 1,148; b) Najmilsociwiej ofiarowanych na pomoce dla biednych rub. sr. 4,359 kop. 66 i 4,302 pudy 21 funt. żyta; c) z dobrowolnych ofiar, zebranych w roku teraźniejszym, rub. sr. 1,687 kop. 10 i z loteryi na pierścien brylantowy, na korzyść ubogich darowany, rub. sr. 234; a w ogóle rub. sr. 7,428 kop. 76 i 4,302 pudy 21 funt. żyta.

2) Z tych zasobów udzielał Komitet codziennie wszystkim rozmaitego stanu ubogim mieszkańcom miasta Wilna, żywność, składającą się z chleba i ciepłej posilnej zupy, która się rozdawała porcjami każdego dnia dla osób przychodzących od 400 do 1,300, takich zaś porcy od 6 Grudnia 1846 do 8 Sierpnia teraźniejszego roku, rozdano w ogóle 200 801; w przecięciu zatem wypada na 825 osób codziennie; prócz tego miejscowych ubogich, w domu Przytułku utrzymywanych, było 100 osób. Niezależnie od tego, 308 osób otrzymywało tygodniowie chleb bułkami do domu, a 1,147 osób dostawało miesięcznie podług przeznaczonej proporcji, wsparcie w mące. Ogólna zaś liczba ubogich rozmaitego stanu i rozmaitych chrześcijańskich wyznań mieszkańców miasta Wilna, staraniem Komitetu utrzymywanych, wynosiła 2,280 dusz, dla których oprócz ciepłej zupy, rozdano przez czas trwania Komitetu 5,403 pudów 19 funtów chleba i 2,261 pud. 5 funtów mąki żytniej.

3) Na wzór Chrześcian, otrzymywali także wsparcie i ubodzy Żydzi Wilńscy, jako to: a) na zakupienie dla nich chleba, дано z ogólnych summ Komitetu dla Żydowskiego domu przytułku rub. sr. 200. 1) Dla 325 osób, stale w osobnym Żydowskim domu przytułku utrzymywanych, wydano od 1 Kwietnia do 8 Sierpnia teraźniejszego roku 1,315 pudów 32 funty chleba; c) do zakładu biednej Żydowskiej nieletniej młodzieży, dla 60 osób, 258 pudów chleba; d) nadto jeszcze dla 1,629 ubogich i pozbawionych wszelkiego przytułku Żydów, rozdano żytniej mąki 3,888 pudów 30 funtów. W ogóle zaś dla 2,014 dusz Żydów дано chleba 1,573 pudy 32 funty i 3,888 pudów 30 funtów mąki.

4) За тѣмъ, какъ выше изъяснено, продовольствовалося попеченіемъ Комитета на счетъ Всемилоливѣйше дарованной суммы и ржи въ натурѣ, равно какъ и на счетъ добровольныхъ пожертвованій, всего 4,294 души Христіанъ и Евреевъ, для которыхъ въ продолженіи существованія Комитета отпущено печенаго хлѣба 6,977 пудовъ 11 фунтовъ и муки 6,149 пудовъ 35 фунтовъ.

Дрова на отопленіе дома пріюта и на кухню отпускаемы были безденежно изъ магазина Кнзя Витгенштейна.

6) Изъ общей денежной вышеупомянутой суммы употреблено: а) на покупку ржи и муки 9,814 пудовъ 35 ф. серебромъ 4,543 р. 14 коп.; б) для бѣдныхъ Виленскихъ Евреевъ на хлѣбъ наличными деньгами 200 р.; в) за наемъ помѣщенія 250 р.; г) за разныя съѣстные припасы, какъ то: крупу, картофель, капусту, сало и проч. 2,016 р. 87 к.; д) на жалованье смотрителю, фельдшеру, писарю, помощницѣ экономки и прислугѣ съ 7 Декабря 1846 по 8 число Августа сего года 158 р. 50 к. е) хлѣбопеку за выпеченіе 5,000 пудовъ 7 фунтовъ хлѣба 183 р. 25 коп. ж) экономкѣ пріюта 50 р. з) за наемъ амбара на помѣщеніе ржи 27 рублей. Всего, какъ выше показано, 7,428 руб. 76 копѣекъ.

Предсѣдатель Комитета Виленскій Уѣздный Предводитель Дворянства Александръ Ленскій.
Дѣлопроизводитель Ѳ. Липинскій.

О ходѣ эпидемической холеры.

Эпидемическая холера первоначально появилась на Кавказѣ, и по послѣднимъ извѣстіямъ донинѣ не проникла далѣе Харькова, какъ это видно изъ официальныхъ донесеній, напечатанныхъ въ послѣднихъ Номерахъ Столичныхъ Газетъ. Слѣдовательно всѣ слухи, разнесшіяся у насъ объ этой эпидеміи, будто бы она показалась въ нѣкоторыхъ мѣстахъ соседственныхъ губерній, совершенно ложны, тѣмъ болѣе, что если бы холера взяла направленіе къ границамъ здѣшняго края, въ такомъ случаѣ мѣстное Начальство не оставило бы объявить о томъ ко всеобщему свѣдѣнію; всѣ же посторонніе слухи о приближеніи холеры, слѣдуетъ признавать неосновательными.

Впрочемъ, въ нынѣшнее время, когда средства къ предохраненію отъ холеры и способы леченія ея, болѣе или менѣе, почти всѣмъ извѣстны, болѣзнь эта перестала уже быть страшною, какъ это было прежде. Надлежитъ только каждому вести жизнь умѣренную, избѣгать простуды и обремененія желудка излишествомъ пищи, особливо трудноваримой, незрѣлыми и испорченными фруктами и овощами, опьяняющими напитками, особливо окислыми, вообще остерегаться всѣхъ родовъ излишества въ трудѣ и отдыхѣ, наслажденіяхъ и лишеніяхъ; въ случаѣ же болѣзни, и въ особенности всякаго рода растройства желудка и легкаго даже поноса, нехать немедленно врачебной помощи, избѣгая притомъ тревожныхъ предположеній.

Изъ официальныхъ донесеній о дѣйствіяхъ эпидемической холеры въ Ставропольской Губерніи, землѣ Войска Донскаго и проч., видно, что болѣзнь эта, послѣ своего появленія въ Кавказскомъ краѣ, 14 Іюня достигла Пятигорска, и свирѣпствуя съ большою силою, особенно въ Пятигорскомъ Уѣздѣ, быстро шла къ Сѣверо-Западу и къ западу по направленію къ Ставрополю.

Въ Ставрополѣ эпидемія открылась 4 Іюля, въ тотъ же день, какъ и въ Астрахани. Вотъ общія итоги въ цифрахъ, показывающіе приблизительно дѣйствіе эпидеміи въ томъ краѣ. Въ Пятигорскомъ Уѣздѣ съ начала эпидеміи по 15 Августа изъ 11,209 заболѣвшихъ умерло 4,807; въ Ставропольскомъ изъ 11,617 болѣзньхъ — 5,871.

Въ городѣ Новочеркасскѣ (въ землѣ Войска Донскаго), народонаселеніе коего простирается до 18,157 душъ обоого пола, эпидемія появилась 18 Іюля, и по 20 Августа заболѣвшихъ было 1,878 чел., изъ коихъ 689 умерло. Въ Ростовѣ съ 12 по 24 Іюля заболѣло 332 чел., изъ коихъ умерло 200.

Въ Таганрогѣ съ 21 Іюля по 16 Августа заболѣло 294 и умерло 132.

Въ Саратовѣ съ 15 Августа болѣзнь стала распространяться съ большою силою. Съ начала эпидеміи по 22 Августа заболѣло всего 582, изъ коихъ умерло 295.

4) А затѣмъ, какъ сіе вышѣ въ особенности, стараніемъ Комитета получило поддержаніе зъ Наймилоливѣйшей офіарованной денежной суммы и зыта в натурѣ, jako też i z добровольныхъ офіар, 4,294 osób Chrześcian i Żydów, dla których w ciągu trwania Komitetu wydano 6,977 pudów 11 funtów chleba i 6,149 pudów 35 funtów mąki.

5) Na opał domu przytułku i do kuchni drzewo było ofiarowane bezpłatnie z magazynów JO. Xięcia Wittgensteina.

6) Z ogólnej wyżej pomienionej pieniężnej summy wydatковано: а) на купленіе зыта і мąки pudów 9,814 funtów 35, rub. srebr. 4,543 kop. 14; б) dla бѣдныхъ Żydów na chleb rub. sr. 200; в) на najęcie lokalu rub. sr. 250; д) на rozmaite artykuły żywności, jako to: krupy, kartofle, kapustę, sadło, olej i t. d. rub. sr. 2,016 kop. 87. е) на pensye dla dozorcey, cerulika, pisarza, służącym, od 7 Grudnia 1846 do 8 Sierpnia 1847 roku rub. sr. 158 kop. 50; ф) piekarzowi za wypieczenie 5,000 pudów 7 funtów chleba 183 rub. sr. 25 kop.; г) gospodyni domu przytułku rub. sr. 50; h) за najęcie spichrza na zsypanie żyta rub. sr. 27; а w ogóle rub. sr. 7,428 kop. 76.

Prezydent Komitetu, Wileński Powiatowy Marszałek
Alexander Łeński.
Sekretarz T. Lipiński.

О поступе эпидемической холеры.

Cholera epidemiczna okazała się początkowo na Kaukazie, i według ostatnich urzędowych doniesień, umieszczonych w St. Petersburgskich Gazetach, nie przeszła jeszcze za Charkow; wszelkie zatem rozsiewane u nas pogłoski o zjawieniu się jej tu lub ówdzie w guberniach sąsiednich, są całkiem bezzasadne, tém bardziej, iż jesliby epidemia wzięła kierunek ku granicom tutejszej gubernii, wówczas miejscowa zwierzchność nie omieszka podać tego do powszechnej wiadomości; wszelkie zaś postronne wieści o jej zbliżaniu się, należy uważać za mylnie.

Zresztą, w czasie obecnym, kiedy środki ochronne od cholery i sposoby jej leczenia, mniej więcej wszystkim prawie są znane, choroba ta przestała już być tak zatrważającą, jak była dawniej. Należy tylko prowadzić życie umiarkowane, unikać zaziębień i obciążenia żołądka zbytmiem pokarmów, a szczególnie trudnych do trawienia; wystrzegać się owoców niedojrzałych i napojów upajających, zwłaszcza skwaśniałych; w ogólności zaś unikać wszelkiego rodzaju zbytków, niewstrzemięźliwości i wzruszeń moralnych, a mianowicie, w każdym przypadku niestrawności i lekkiej nawet biegunki, szukać natychmiast pomocy lekarskiej i nie poddawać się bojaźni.

Z urzędowych wiadomości o działaniach epidemicznej cholery w gubernii Stawropolskiej, ziemi Wojska Donskiego i t. d., okazuje się, iż choroba ta, po okazaniu się w kraju Kaukazkim, 14-go Czerwca, dosięgła Piatyhorska, i grasując z wielką mocą, szczególnie w Piatyhorskim Powiecie, szybko posuwała się w kierunku północno-zachodnim i zachodnim ku Stawropolowi.

W Stawropolu epidemia ukazała się w tymże dniu co i w Astrachaniu, 4-go Lipca. Oto są ogólne wypadki w cyfrach, wykazujących przez przybliżenie jej działania w tym kraju. W Piatyhorskim Powiecie, od zjawienia się epidemii do 15-go Sierpnia, z 11,209 dotkniętych cholera umarło 4,807; w Stawropolskim, z 11,617 chorych, umarło 5,871.

W mieście Nowoczerkasku (w ziemi Wojska Donskiego), którego ludność wynosi do 18,157 mieszkańców poci obojej, epidemia zjawiała się 18 Lipca, i do 20 Sierpnia dotkniętych nią było 1,878, z których 689 umarło. W Rosławiu od 12 do 24 Lipca zachorowało 332, z których umarło 200.

W Taganrogu od 21 Lipca do 16 Sierpnia zachorowało 294, umarło 132.

W Saratowie od 15 Sierpnia choroba zaczęła grasować z wielkiem natężeniem. Od zjawienia się epidemii do 22 Sierpnia, zachorowało w ogóle 582, z których umarło 295.

Въ Харьковѣ эпидемія, начавшись съ 11 Августа, по 19 дѣйствовала довольно слабо. Въ уѣздахъ Харьковской Губерніи она распространяется съ нѣскольکو большаго силою и между прочимъ, 12, появилась въ городѣ Старобѣльскѣ.

По Воронежской Губерніи болѣзнь находится въ пяти уѣздахъ; но дѣйствія ея вообще незначительны; 23 Августа она появилась и въ Губернскомъ Городѣ.

Въ Курскѣ по 20 Августа болѣзнь дѣйствуетъ слабо. Августа 5 она показала въ Городѣ Грайворонѣ, а 9, Обоянскаго Уѣзда въ двухъ помѣщичьихъ имѣніяхъ.

Въ Екатеринославской Губерніи холера продолжается въ Ростовскомъ и Бахмутскомъ Уѣздахъ.

Въ заключеніе мы считаемъ неизлишнимъ извѣстить нашихъ читателей, что въ одномъ изъ послѣднихъ Номеровъ Вѣдомостей С. Петербургской Городской Полиціи, напечатана статья Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника, Доктора Медицины и Хирургіи *Смѣльскаго*, доказывающая, что рецептъ, сообщенный Газетою *Кавказъ* и перепечатанный въ другихъ газетахъ, а въ томъ числѣ и въ *Вилен. Вѣст. (Сл. N. 74)*, ошибоченъ. Вотъ дѣйствительный рецептъ сказаннаго эликсира и способъ его приготовления, какъ онъ помѣщенъ въ Фармакографіи Академика *Нелюбина*, и какъ уже былъ обнаруженъ во время перваго появленія холеры въ 1831 году:

Воронежскій Эликсиръ.

Взять: Нашатырной соли . . . . . 2 золот.
Камфоры . . . . . 2 —
Острой водки . . . . . 2 —
Нефти . . . . . 2 —
Скляндару . . . . . 2 —
Стручковаго перцу (или, какъ у насъ зовутъ турецкаго) . . . . . 2 стучка.
Пѣннаго вина . . . . . 1 штофъ.
Винограднаго уксусу . . . . . 1 стаканъ.

Все смѣшавъ вмѣстѣ въ штофъ или бутылкѣ, поставить для настоя въ теплое мѣсто или на солнцѣ, на одѣ сутки (чѣмъ долѣе стоитъ, тѣмъ лучше). До употребленія надобно хорошо взболтать жидкость, чтобы давать ее вмѣстѣ съ образующимся на днѣ осадкомъ.

Въ Чарковѣ эпидемія, явленная 11 Сierпня, до дня 19 с. м. дѣйствовала до сѣ слабо. Въ Powiatach тѣй губерніи rozszerza się ona z większą nieco mocą, i między innymi dnia 12 pokazała się w mieście Starobielsku.

Въ губерніи Воронежской холера находится въ пяти Powiatach, але дѣйствія ея въ огулоści не są zatrważające; d. 23 Sierpnia pokazała się już w samym Woroneżu.

Въ Курску до 20 Сierпня холера дѣйствовала слабо. До 5 Сierпня okazała się w mieście Grajworonie, a 9-go w dwóch obywatelskich majątkach Obojańskiego Powiatu.

Въ губерніи Екатеринославской холера trwa jeszcze w powiecie Rostowskim i Bachmuckim.

Наконіецъ почитаемъ за rzecz potrzebną zawiadomić naszych czytelników, iż w jednym z ostatnich numerów Gazety Policyjnej Petersburgskiej, ogłoszony jest artykuł P. *Snielskiego*, Doktora Medycyny i Chirurgii, Rzeczywistego Radcy Stanu, dowodzący, że recepta dana przez Gazetę *Kaukaz* i powtórzona przez inne periodyczne pisma, a między temi i przez *Kurjer Wileński* (patrz N. 74), jest omyłkowa. Oto jest prawdziwa recepta pomienionego elixiru, i sposób jego robienia, jak są zapisane w Farmakografii Akademika *Nielubina*, i jak już były ogłoszone w czasie pierwszego wtargnięcia cholery w roku 1831:

Elixir Woroneżski.

Wz.: Soli ammoniackiej . . . . . 2 złotych,
Kamfory . . . . . 2 —
Solwaseru, czyli kwasu saletrowego . . . . . 2 —
Nasty . . . . . 2 —
Olejku terpentynowego . . . . . 2 —
Pieprzu strączkowego, (jak go u nas nazywają *turckiego*) . . . . . 2 strączki.
Wódki szumówki . . . . . 1 szt.f.
Octu winnego . . . . . 1 szklankę.

Zmieszawszy to wszystko w sztofie czyli flaszy, postawić w ciepłe albo na słońcu na jedną dobę (a czѣm dłużej stoi, тѣмъ lepiej). Przed użyciem, należy dobrze skłócić naczynie, żeby płyn dawać razem z tworzącym się na dnie osadem.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

ГЕРМАНІЯ.

Его Императорское Высочество Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ съ Ихъ Высочествами Наслѣдникомъ Великимъ Герцогомъ и Принцемъ Александромъ Дармштадтскими, изволилъ отправиться, 18-го Сентября, изъ Дармштадта въ Кобленцъ, куда 20-го числа прибылъ Его Величество Король Прусскій, посѣтивъ предъ тѣмъ старинный городъ Триръ.

— Въ Лейпцигской газетѣ, отъ 19-го Сентября, напечатано слѣдующее: „Сегодня происходило освященіе новой Католической церкви во имя Пресвятыя Троицы, совершенное Дрезденскимъ Епископомъ Диттрихомъ. Къ торжеству сему были приглашены: зашнія королевскія и городскія власти, иностранные консулы и эвангелическое духовенство; при обрядѣ сѣмъ присутствовало также многочисленное собраніе народа, какъ католическаго такъ и протестантскаго вѣроисповѣданій. Епископъ произнесъ при сѣмъ приличное торжеству рѣчь, въ коей благодарилъ преимущественно протестантовъ, за доставленное пособіе и содѣйствіе, при строеніи церкви.

— Изъ Дрездена сообщаютъ отъ 6 Сентября, объ открытіи желѣзной дороги изъ Кольфурта въ Герлицъ, соединяющей Саксонскую столицу съ городомъ Вроцлавомъ въ Силезіи.

Пруссія.

Берлинъ, 28 Сентября.

Въ журналахъ Прирейнскихъ городовъ сообщаютъ слѣдующія подробности о пребываніи Короля въ Прирейнскихъ владѣніяхъ: 20 Сентября Король отправился съ своими высокими посѣтителами въ Боссенгеймъ, на смотръ собранной тамъ 16-ой дивизіи. Послѣ маневровъ былъ большой обѣдъ, на которомъ находились генералы и священники обоихъ исповѣданій. Послѣ обѣда Король отправился съ своими гостями на

WІADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

НѢМЦУ.

Его CESARSKA WYSOKOŚĆ NASTĘPCA CESARZWICZ z Ich Wysokościami Dziedzicznym Wielkim Xięciem i Xięciem Alexandrem Darmsztadzkiemi, raczyli wyjechać 18 września, z Darmsztadu do Koblene, dokąd też d. 20 przybył Jego Kr. Mość Król Prusski, odwiedzwszy uprzednio starożytne miasto Trewir.

— *Gazeta Lipska* z d. 19 września donosi co następuje: „Dziś odbyło się tu poświęcenie nowego katolickiego kościoła św. Trójcy, przez Biskupa Dittrich z Drezna. Na tę uroczystość zaproszeni zostali, tutejsze tak królewskie jak i miejskie władze, zagraniczni Konsulowie i ewangelickie duchowieństwo; jakoż bardzo wielka liczba osób, tak katolickiego jak i protestanckiego wyznania, była obecna. Biskup miał przy tѣj okoliczności mowę; w której dziękował mianowicie braciom protestanckim, za udzielane wsparcia i usługi, tak w czasie nieistnienia, jako też przy budowie kościoła przez nich świadczone.“

— Pisz z Drezna, d. 6 września, że otwarta została droga żelazna z Kolfurth do Goerlitz; droga łączy stolicę Saxonii z miastem Wrocławiem na Szląsku.

Пруссія.

Берлинъ, 28 września.

Dzienniki Nadreńskie donoszą następujące szczegóły o pobycie Króla w prowincjach Nadreńskich: „Dnia 20 września udał się Monarcha ze swojemi dostojnymi gośćmi do Bossenheim, w celu odbycia przeglądu zgromadzonej tamże 16-jej dywizyi. Po odbytych ćwiczeniach był wielki obiad, na którym znajdowali się Jenerałowie i kapelani obojga wyznań. Po obiedzie udał się Monarcha z gośćmi swemi na herbatę do zamku Stolzenfels: 21-go znowu odby-

в замок Стольценфельс; 21 числа снова были маневры, при благоприятной погоде. Обед был в лагерь; после чего Е. В. выехал в Бонн, где был встречен радостными восклицаниями.

— Вчера, получено телеграфическое известие из Кельна, что Король выехал 26 с. м. из Байрата в Вестфалию.

— Поговаривают, что министерство юстиции, ревностно заботясь о повсеместном введении публичного и частного судопроизводства в уголовных делах, чувствует необходимость учреждения новой должности, именно чего то в роду генерал-прокурорства для всей монархии. Носится также общий слух, будто бы в непродолжительном времени будет издан декрет о периодичности соединенного сейма, который, как уверяют, станет собираться каждые два года.

— Военный министр, генерал Бойен, уволен от службы по собственному его желанию, с оставлением в звании члена государственного совета, а на его место назначен военным министром генерал Рорь. Генералу Бойену 76 лет от роду, по военному ведомству служил он 63 года.

— Из Ахена получено известие, что второй президент государственного совета, тайный статс-министр Роховь, скончался ночью с 11-го на 12-е число с. м.

Кобленц, 21 Сентября.

Вчера вечером, в восемь часов, Король прибыл из Тревира на пароход *Blücher*. Хотя церемониальная встреча и все почести были воспрещены, однако берега Мозеля мосты на этой реке были великолепно иллюминированы и наполнены народом, ожидавшим прибытия возлюбленного Монарха. Насупротив пристани, на которой пароход должен был причалить, поставлена была музыка, которая приветствовала Короля народными песнями, а при мосте встретила Его Величествомъ мѣстное, военное и гражданское начальство; городъ былъ иллюминированъ. Королю сопутствуютъ принцъ Фридрихъ Прусскій и несколько министровъ, а прежде Короля прибыли: Его Императорское Высочество Великий Князь Цесаревичъ, наследный принцъ Баварскій и его дядя принцъ Карлъ, а равно принцъ Прусскій и принцы Вальдемаръ и Адальбертъ Прусские. Сегодня поутру Его Величество выехалъ въ Боссенгеймъ, где сосредоточены войска и имѣть быть большой парадъ.

Франція.

Парижъ 20 Сентября.

Третьяго дня Король имѣлъ продолжительный разговоръ съ г-мъ де Бакуръ, вновь назначеннымъ посланникомъ при Мадридскомъ дворѣ и съ гр. Сент-Олеръ, бывшимъ посланникомъ въ Лондонъ.

— Утверждаютъ, что вчера послано повелѣніе маршалу Бюжо, чтобы онъ тотчасъ отправился въ Алжиръ, и принявъ команду надъ десяти-тысячнымъ отрядомъ, который будетъ посланъ въ помощь мароккскому императору.

— Положение дѣлъ въ Марокко обращаетъ здѣсь общее вниманіе. По донесеніямъ, полученнымъ здѣсь сегодня изъ испанской крѣпости Мелиллы чрезъ Малагу и Мадридъ, Абд-эль-Кадеръ дѣйствительно двинулся на Фезъ, для преслѣдованія Мароккского Императора, замѣтивъ, что онъ не приближается къ нему. Говорятъ, будто бы произошло кровопролитное сраженіе, въ которомъ Абд-эль-Кадеръ лишился много людей. Въ слѣдствіе сего онъ вынужденъ былъ отступить обратно въ окрестности Мелиллы, чтобы собрать разсыпавшія свои войска, устроить ихъ и приготовить къ новой экспедиціи противъ Феза.

— Си же известія сообщаютъ слѣдующее: 1-го Сентября въ виду Мелиллы появилась англійская шлюпка съ англійскимъ Лордомъ и арабскимъ переводчикомъ. Лордъ извѣстивъ мелилскаго губернатора, что онъ прибылъ туда съ тою цѣлю, чтобы вручить Абд-эль-Кадеру депешу и войти съ нимъ въ сношенія. Но Испанскій губернаторъ не дозволилъ ему войти въ крѣпость; несмотря на то шлюпка осталась въ гавани. — Губернаторъ крѣпости отправилъ объ этомъ рапортъ въ Мадридъ. Все эти известія нуждаются еще въ подтвержденіи.

— Изъ Алжиріи пишутъ, что Шейхъ-Исеровъ Си-Бенъ-Гинавинъ, кавалеръ ордена Почетнаго Легіона, выходя 8 с. м. изъ мечети, убитъ на мѣстѣ выстрѣломъ изъ ружья, заряженнаго двумя пулями.

то маневры, которымъ наиблежайше справляла погода. Обедъ заставленъ в оbozie, поцемъ Король выехалъ до Bonn, где отъ многіея лudoocii окръжамн радостнemi повитаны zostal.

— Вечорай наdeszла ту wiadomosc telegraficzna z Koblouii, że Monarcha nasz wyjechał 26 go b. m. z Beurath do Westfalii.

— Кража pogłoski, że ministeryum sprawiedliwosci, gorliwie troszcząc się o powszechnie zaprowadzenie publicznego i usnego sądownictwa w sprawach kryminalnych, czuje konieczność ustanowienia nowego urzędu, w rodzaju Generalnego-Prokuratorstwa (Instygatorstwa) dla całej monarchii. Obiega także wieść, iż niezadługo jakoby ogłoszony zostanie dekret o peryodycznymъ zwoływaniu Połączonego Sejmu, który, jak zapewniają, będzie się zgromadzał co dwa lata.

— Minister wojny, Generał Boyen, został na własne żądanie od służby uwolniony, z pozostawieniem go członkiem Rady Stanu, a w jego miejsce mianowany został Ministremъ wojny Generał Rohr. Generał Boyen ma wieku lat 76, a służby wojskowej lat 63.

— Z Akwisgranu nadeszła wiadomość, że drugi Prezes Rady Stanu, Tajny Minister Stanu Rochow, umarł tam w nocy z d. 11 na 12 b. m.

Koblenc, 21 września.

Wczoraj wieczorem, około godziny 8-ój, przybył tu Monarcha nasz z Trewiru, na parostatku *Blücher*. Lubo wszelkie wystawy w przyjęciu wzbronione były, jednakże brzegi Mozelli i most rzęszto oświetlony, przepelnione były mnoga ludnością, oczekującą na przyjazd ukochanego Monarchy. Naprzeciwъ przystani, do której statek miałъ przybić, znajdowała się muzyka, która powitała Króla piosnkami narodowemi; przy moście przyjmowały Monarchę władze miejscowe i cywilne, całe zaś miasto zajaśniało przepysznie oświetleniem. Monarsze towarzyzszy Xiążę Fryderyk Pruski i kilku Ministrów: przybycie zaś jego uprzedzili J. C. W. Wielki Xiążę Cesarzewicz, Następca tronu Bawarski i stryj tegoż Xiążę Karol, tudzież Xiążę Pruski i Xiążęta: Karol, Waldemar i Adalbert Pruscy. Dzisiaj rano wyjechał Monarcha do Bossenheim, gdzie zgromadzone wojska wielką paradę odbywać będą.

Франція.

Парижъ, 20 września

Zawczoraj miałъ Monarcha długą rozmowę z P. de Bacourt, nowo-mianowanymъ Posłem przy dworze Madryckim i z Hr. St. Aulaire, byłymъ Posłem w Londynie.

— Mówią, że wczoraj miałъ być posłany rozkazъ Marszałkowi Bugeaud, aby się natychmiastъ udał do Algierii, w celu objęcia dowództwa nadъ wojskiem, 10,000 głów wynoszącym, które ma być posłane na pomoc Cesarzowi Marokkańskiemu.

— Stan rzeczy w Marokko zajmuje tu powszechną uwagę. Według wiadomości nadeszłychъ tu dziś z twierdzy hiszpańskiej Melilla, przez Malagę i Madryt, Abd-el-Kader rzeczywiście wyruszyłъ był do Fezu, dla szukania Cesarza marokkańskiego, widząc, że ten ku niemu się nie posuwa. Krwawą stoczyc miano walkę, w której Abd-el-Kader wielu utracił ludzi. W skutek tego zmuszony był wrócić w okolice Melilli, dla zebrania rozproszonego wojska swego, uorganizowania go i przygotowania na nową do Fezu wyprawę.

— Też wiadomości donoszą co następuje: Dnia 1 września ukazała się pod Melillą feluka angielska, mająca na pokładzie Lorda angielskiego i tłumacza arabskiego. Lord zawiadomiłъ Gubernatora Melilli, że celemъ przybycia jego jest doręczenie depezy Abd-el-Kaderowi i wejścia z nimъ w stosunki. Gubernator hiszpański nie pozwoliłъ mu wstępu do twierdzy; pomimo to feluka pozostała w przystai. Gubernator twierdzy zdał o témъ raport do Madrytu. — Wszystkie te wiadomości potrzebują jeszcze potwierdzenia.

— Donoszą z Algieru, że Kaid Iserów, Si Ben-Gennaan, ozdobiony orderem Legii honorowej, wychodząc 8. b. m. z meczetu, ugodzony został dwoma kulami i na miejscu zabity.

— Взамѣнъ парохода „Дантъ“ подареннаго французскимъ правительствомъ Тунискому бегу, и разбишагося у тунисскихъ береговъ, построенъ новый пароходъ „Миносъ“.

— Изъ Капъ-Гаити уведомляютъ, что президентъ Сулукъ закрылъ законодательное собраніе, по случаю возникшихъ между сенатомъ и палатою депутатовъ споровъ: первый отказалъ министру внутреннихъ дѣлъ и земледѣлія въ выдачу суммы 600,000 фр., назначенной палатою депутатовъ. По закрытіи палаты, министры отказались отъ своихъ должностей, и образовалось новое министерство. Вновь назначенный французскій генеральный консулъ г-нъ Ребо, прибылъ въ Портъ-о-Пренсъ. Жители Сенъ-Доминго (бывшей Испанской части острова) вступили опять въ борьбу съ жителями Гаити и овладѣли двумя городками: Гиншъ и Ваника.

— Журналъ *Courrier Francais* запрещенъ въ Испаніи, по случаю напечатанной статьи о Королевѣ Испанской.

— Тѣло умершаго за нѣсколько мѣсяцевъ предъ симъ во Флоренціи, бывшаго Короля Голландскаго, привезено 11-го с. м. на пароходъ „Бонапарте“ въ Марсель, откуда оно перевезено будетъ въ Рюэ, близъ Парижа, и погребено подлѣ Королевы Гортензи, супруги покойнаго. Въ Сенъ-Ле сооружаютъ надгробные памятники тому же Королю Лудовику Бонапарте, и сыну его умершему въ Италіи. Въ этой же церкви погребено тѣло Карла Бонапарте, родители императора.

22 Сентября.

Король и Королева, герцогиня Орлеанская съ сыновьями своими: графомъ Парижскимъ и герцогомъ Шартрескимъ, принцъ Жуэвильскій и юный герцогъ Виртембергскій, отправились третьяго дня утромъ изъ Секъ-Клу въ Компьень. Королевская фамилія прибыла въ тотъ же день вечеромъ въ этотъ городъ, гдѣ уже находились принцесса Аделаида и герцогъ Монпансье съ супругою. Ихъ Величества встрѣчены были мѣстнымъ префектомъ, подпрефектомъ и комендантомъ, при многочисленномъ стеченіи народа, толпившагося на улицахъ и издававшего радостныя восклицанія.

— Въ Парижскомъ Монитерѣ напечатано Королевское постановленіе, коимъ маршалъ Сультъ увольняется отъ должности председателя совѣта министровъ, а Г. Гизо назначается на его мѣсто. Говорятъ, что маршалъ Сультъ будетъ назначенъ губернаторомъ дома Инвалидовъ, на мѣсто умершаго маршала Удино.

— Въ здѣшнихъ журналахъ много толкуютъ о назначеніи герцога Омальскаго генераль-губернаторомъ Алжиріи; только въ *Journal des Débats* ничего объ этомъ не пишутъ.

— Въ письмѣ изъ Парижа, напечатанномъ въ *Times* сообщаютъ: лордъ Норменби былъ въ четвергъ, весьма рано, у г-на Гизо, и будто-бы возобновилъ протестацію Англии противъ вооруженной интервенціи Франціи по мароккскому дѣлу, и вообще противъ постоянного владѣнія Алжиріею. Къ сему присовокуплено, что назначеніе принца Омальскаго Алжирскимъ генераль-губернаторомъ, было отвѣтомъ французскаго правительства на эту протестацію.

— Архіепископъ Парижскій предписалъ отправить во всей епархіи благодарственное молебствіе за обильный урожай въ этомъ году.

— Бронзовыхъ дѣлъ мастеръ Соје, которому поручена была работа памятника Наполеону, приговоренъ уголовнымъ судомъ, за продажу бронзы, къ тюремному заключенію на одинъ годъ и къ уплатѣ пени въ 25 фр. Соучастники его также приговорены къ наказаніямъ, соразмѣрно участию каждого въ преступленіи.

— Нѣсколько уже дней г-жу Луизи содержатъ свободнѣе и позволяютъ ей, вмѣстѣ съ другими арестантами, прохаживаться по двору тюрьмы *Conciergerie*; кажется что ее скоро освободятъ.

23 Сентября.

Король и Королева и вся Королевская фамилія присутствовали третьяго дня на смотрѣ въ лагерь подлѣ Компьенемъ, послѣ коего былъ большой парадъ.

— Королевскимъ постановленіемъ призваны на службу 60,000 конскриптовъ; изъ этого числа 53,650 въ сухопутныя войска, а 6359 во флотъ.

— Слышно, что правительство отправитъ въ Алжиръ 15,000 чел. свѣжихъ войскъ; и что поставитъ два наблюдательныя корпуса, одинъ въ Пиринеяхъ, а другой въ Альпахъ.

— W zamian pięknego parostatku *Dante*, który był подарowany przez rząd francuzki Bejowi Tunetańskiemu, i rozbił się przy brzegach Tunetu, przygotowano drugi statek *Minos*.

— Donoszą z Cap-Haiti, że Prezydent Soulouque, zamknął obrady ciała prawodawczego, z powodu zaszkłych sporów między Senatem a Izbą Deputowanych; pierwszy bowiem odmówił Ministrowi spraw wewnętrznych i rolnictwa summe 600,000 fr. uchwaloną dlań przez Izbę Deputowanych. Po rozwiązaniu Izb, Ministrowie opuścili ster rządu, i utworzono całkiem nowy gabinet. Nowo mianowany Jeneralny Konsul francuzki P. Raybault, przybył do Port-au-Prince. Dominikanie (mieszkańcy byłej hiszpańskiej części wyspy) rozpoczęli znowu walkę z Hajtyjczykami i opanowali dwa miasteczka: Hinche i Vanica.

— Dziennik *Kuryer Francuzki* został zabroniony w Hiszpanii, za artykuł przeciw Królowej.

— Zwłoki zmarłego przed kilku miesiącami we Florencyi byłego Króla Hollenderskiego, przybyły 11-go b. m. na parostatku *Bonaparte* do Marsylii, skąd przeprowadzone zostaną do Ruet, pod Paryżem, i pochowane obok zwłok Królowej Hortensyi, małżonki zmarłego. W St. Leu, w dep. Sekwany i Oise, pracują nad wzniesieniem pomników dla tegoż Króla Ludwika Bonapartego, i syna jego zmarłego we Włoszech, w kaplicy, gdzie już spoczywają zwłoki Karola Bonapartego, ojca Cesarza.

Dnia 22 września

Zawczoraj rano udał się Król z St. Cloud do Compiègne, z całą swoją rodziną, to jest z małżonką, z Xiężną Orleańską i dwoma jej synami, Hr. Paryża i Xięciem Chartres, tudzież z Xięciem Joinville i młodszym Xięciem Wirtembergskim. Rodzina Królewska, przybywszy wieczorem do pomienionego miasta, zastała już tam Xiężniczkę Adelaidę i Xięcia Montpensier z małżonką. Prefekt, podprefekt miejscowy i dowodzący Jenerał, przyjmowali Królewską parę, a licznie zgromadzona ludność zalegała ulice, przez które Król przejeżdżał, wydając okrzyki najwyższej radości.

— *Monitor* ogłosił dziś postanowienie Królewskie, mocą którego, Marszałek Soult od prezesostwa rady uwolniony, a P. Guizot na ten urząd mianowany został. Marszałek Soult ma być mianowany Gubernatorem Inwalidów w miejsce Marszałka Oudinot.

— Dzienniki tutejsze zajmują się prawie wyłącznie mianowaniem Xięcia Aumale Gubernatorem Jeneralnym Algierii, jeden tylko *Journal des Débats* nic o tém nie wspomina.

— Korrespondent gazety *Times* pisze z Paryża: „Lord Normanby był we Czwartek bardzo rano u pana Guizot i miał ponowić protestacyą Anglii przeciw zbrojnej interwencji Francyi w sprawie Marokkańskiej, i w ogólności przeciw stałemu zajęciu Algierii. Dodają że nominacya Xięcia Aumale na Jeneralnego Gubernatora Algierii, była odpowiedzią rządu francuzkiego na tę protestacyą“.

— Arcybiskup Paryzki nakazał w całej swojej diecezji dziękczynne modły, za obfity zbiór tegoroczny.

— Bronzownik Soyer, któremu wyrobienie pomnika Napoleona powierzono było, skazany został przez sąd karany, za sprzedanie bronzu, na jednoroczne więzienie i 25 fr. kary. Wspólnicy jego także stosownie do udziału w przewinieniu, ukarani zostali.

— Od kilku dni panna de Luzy nie jest już w ścisłym więzieniu: używa zarówno z Innymi więźniami przechadzki w dziedzińcu *Conciergerie*, i jak się zdaje, będzie wkrótce wypuszczona na wolność.

Dnia 23 września

Król z Królową i całą swoją rodziną odbywał wczoraj przegląd wojsk zgromadzonych w obozie pod Compiègne, poczem nastąpiła wielka parada.

— *Monitor* zawiera postanowienie królewskie, mocą którego powołano 60,000 popisowych do broni; to jest: 53,650 do wojska lądowego, a 6,350 do marynarki.

— Słychać, że rząd wysłał do Algieru 15,000 świeżego wojska; dalej, że wystawi dwa korpusy obserwacyjne, jeden w Pyreneach, drugi w Alpach.

А н г л и я .

Лондонъ, 21 Сентября.

Королева прибыла вчера въ Лондонъ, а завтра отправляется въ Осборнгоузъ.

— Засѣданіе парламента отерочено сегодня съ обыкновенною церемоніею по 12-е Октября.

— Въ *Times* пишутъ, что Лорду Минто поручены дѣла Англій въ Италіи, хотя, по существующимъ законамъ, кабинетъ не можетъ теперь назначить его формально посланникомъ въ Римъ. Въ *Times* присовокупляютъ, что назначеніе лорда Минто, тестя лорда Джона Росселя, облегчитъ сношенія между обоими правительствами, а равно, что кабинетъ, на предстоящихъ засѣданіяхъ палаты будетъ стараться о примѣненіи этого закона къ духу времени.

— Англиканскій духовный, Доктор Виземанъ, недавно перешедшій въ Католическую Вѣру, имѣлъ третьяго дня официальное совѣщаніе съ лордомъ Джономъ Росселемъ. Онъ временно назначенъ Папою въ Лондонскіе апостоліческіе викаріи, и будетъ занимать этотъ постъ до окончательнаго назначенія преемника Доктору Гриффисту. Въ *Salisbury Herald* сообщаютъ, что во время своего недавняго продолжительнаго пребыванія въ Римъ, Доктор Виземанъ получилъ порученіе дать новое устройство Католической церкви въ Великобританіи и Ирландіи. Въмѣсто прежнихъ апостоліческихъ викаріевъ, управлявшихъ издавна епархіями, будутъ назначены впередъ, епископы а именно: два Архіепископа (Кантербурійскій и Йоркскій, и восемь епископовъ) кои будутъ именоваться не по давнимъ епархіальнымъ столицамъ, занятымъ нынѣ англиканскими епископами, но по городамъ, которые донынѣ никогда не были епархіальными, какъ напр. Букингамъ, Ливерпуль, Дерби, Ноттингамъ, и проч. Д-ръ Виземанъ, какъ преемникъ Д-ра Гриффиста, будетъ именоваться Вестминстерскимъ епископомъ.

— Кажется, что вскорѣ совершено будетъ бракосочетаніе герцога Веллингтона съ Миссъ Бордетъ Коутсъ. Невѣста желаетъ, чтобы большая часть ея имѣнія досталась наследникамъ герцога, которымъ присвоены его титулы; герцогъ же требуетъ, чтобы имѣніе это, въ случаѣ бездѣтной смерти маркиза Доуро и дѣтей лорда Карла Велеслея, перешло къ его дальнимъ родственникамъ. Послѣ продолжительныхъ переговоровъ, постановлено наконецъ, чтобы, въ семь послѣднемъ случаѣ, имѣніе это послужило для того, чтобы увѣковѣчить память побѣдъ герцога.

— На вчерашнемъ засѣданіи городского совѣта, сэръ Лори внесъ проектъ воздвигнуть памятникъ Шекспиру въ Лондонѣ. Предложеніе его принято, и совѣтъ назначилъ комиссію, для разсмотрѣнія этого проекта.

— Хотя жатва была очень изобильна, правительство однако опасается, чтобы въ Ирландіи снова не было голоду, по поводу неурожая картофеля. Мѣстное начальство принимаетъ соотвѣтственныя мѣры, а между прочими учреждаетъ запасныя магазины и продолжало наемъ лабазовъ на сѣвку хлеба.

— Долгъ торговаго дома Рейдъ, Ирвингъ и Комп. составляетъ 1,500,000 фр. ст. Несостоятельность эта тѣмъ сильнѣйшее производитъ впечатлѣніе, что глава этого дома, сэръ Джонъ Рейдъ, есть одинъ изъ старшихъ директоровъ банка; въ 1837 году исправлялъ должность вице-директора онаго, а въ 1838 году губернатора.

22 Сентября.

Въ *United-Service-Gazette* утверждаютъ, что какъ только парламентъ будетъ созванъ, правительство внесетъ проектъ усиленія сухопутныхъ войскъ и морской артиллеріи, по тому поводу, что въ гаваняхъ такъ мало теперь войскъ, что даже не достаточно для исполненія службы: работники же въ корабельныхъ верфяхъ, изъ которыхъ сформированы батальоны, еще не знаютъ службы.

— Въ *Globe* помѣщена пространная статья, по случаю назначенія герцога Омальскаго Алжирскимъ губернаторомъ. Въ статьѣ этой называютъ это распоряженіе самою важною мѣрою династической политики Короля Луи-Филиппа, даже болѣе рѣшительно чѣмъ соединеніе герцога Монпансье съ Испанскою Цифангиною. Герцогъ Омальскій, пишутъ въ этомъ журналѣ, будетъ имѣть возможность, создать для себя и своихъ потомковъ, по ту сторону Средиземнаго моря, могущество, которое будетъ имѣть вліяніе на самую Францію. Предводителю сильной арміи не трудно

А н г л и я .

Londyn, 21 września.

Królowa powróciła wczoraj do Londynu, a jutro wyjeżdża do Osbornehouse.

— W dniu dzisiejszym parlament, przy zwykłych formach, odroczone został do 12-go Października.

— Według dz. *Times*, Lordowi Minto istotnie poruczone zajęcie interesami Anglii we Włoszech, chociaż istniejące prawa wzbraniają na teraz gabinetowi mianować go formalnym Posłem w Rzymie. *Times* dodaje, że stanowisko Lorda Minto, jako teścia Lorda J. Russel, ułatwi stosunki między obu rządami, oraz, że gabinet będzie się starał na następnych posiedzeniach Izb zmienić te prawa, stosownie do ducha czasu.

— Znakomity anglikański duchowny, Doktor Wiseman, który niedawno przeszedł na łono kościoła katolickiego, miał onegdaj urzędową naradę z Lordem John Russel. Jest on tymczasowie mianowany przez Papieża Londyńskim Apostolskim Wikaryuszem, i będzie zajmował tę posadę do czasu mianowania stałego następcy zmarłego Doktora Griffiths. W *Salisbury-Herald* czytamy, że podczas swego niedawno długiego pobytu w Rzymie, Doktor Wiseman otrzymał zlecenie od Papieża uorganizować na nowo kościół katolicki w Wielkiej Brytanii i Irlandii. W miejscach dotychczasowych Wikaryuszów Apostolskich, którzy od czasu Reformacji dycecyjami rządili, mianowani być mają Biskupi; a mianowicie: dwóch Arcybiskupów (Kanterbury i Yorku), i ośmiu Biskupów, których tytuły pochodzić będą nie już od dawnych stolic dycecyalnych, dziś przez Biskupów Anglikańskich zajętych, ale od miast, które nigdy dotychczas dycecyjalnymi nie były, jak np. Birmingham, Liverpool, Derby, Nottingham, i t. d. Dr. Wisemann, jako następcą D. Griffiths, ma nosić tytuł Biskupa Westminsterskiego.

— Zdaje się, że niebawem dojdzie do skutku małżeństwo Xięcia Wellingtona z Miss Burdett-Goutts. Narzeczona życzyła sobie, żeby większa część jej majątku spadła na następców Xięcia, noszących jego tytuły; Xięcię zaś chciał, aby majątek ten, w razie bezpotomnego zgonu Margrabi Douro i dzieci Lorda Karola Wellesley, przeszedł na jego dalszych krewnych; po wielu układach zgodzono się nakoniec, by w razie ostatnim, całe to mienie obrócone zostało na uwiecznienie pamiętki zwycięstw Xięcia.

— Na wczorajszym posiedzeniu Rady miejskiej, Sir Laurie wniósł projekt wystawienia Szekspirowi pomnika w Londynie. Wniosek jego został przyjęty, a Rada wybrała z grona swego komisją, w celu dojralszego rozbioru tego projektu.

— Chociaż zbiór zboża okazał się nader obfitym, rząd jednakże obawia się, aby głód znowu Irlandii nie nawiedził, z powodu, że kartofle wcale się nie udały. Władze miejscowe przedsięwzięją stosowne środki, a między innemi urządzają zakłady pomocnicze; przedłużono także najem szpichlerzy na składy zboża.

— Sławny dom handlowy Reid, Irving i spółka, ogłosił się niewypłatnym. Stan jego bierny wynosi 1,500,000 f. szt. Upadłość ta, tém silniejszą sprawi wrażenie, że naczelnik tego domu, Sir John Reid, jest jedynym ze starszych dyrektorów banku, w roku zaś 1837 piastował urząd Wice-Gubernatora, a w r. 1838 Gubernatora tegoż banku.

Dnia 22 września.

United Service-Gazette utrzymuje z największą pewnością, że jak tylko parlament zwołany zostanie, rząd wnieśnie projekt pomnożenia sił wojennych, tak lądowych, jako też artylleryi morskiej, a to z powodu, że porty tak są teraz оголоcone z wojska, że stojące w nich słabe załogi nie mogą wystarczyć potrzebom służby. Robotnicy zaś przy warsztatach okrętowych, z których, jak wiadomo, utworzono bataliony, nie są jeszcze należycie w obrotach wojennych wyćwiczeni.

— *Globe* umieścił obszerny artykuł z powodu mianowania Xięcia Aumale Gubernatorem jeneralnym Algierii. Akt ten nazywa najważniejszym czynem polityki dynastycznej Króla Ludwika Filipa krokiem więcj stanowczym jak połączenie Xięcia Montpensier z Infantką Hiszpańską, Xięzę Aumale, mówi pomieniony dziennik, będzie miał sposobność utworzenia dla siebie i dla swojej rodziny z tamtej strony morza Śródziemnego potęgi, która może wywrzeć wielki wpływ na samą Francją. Dowódzcy wielkiej armii łatwo będzie zapewnić sobie jej uległość, a członek rodziny Orleańskiej, mając pod swemi rozkazami tak znakomite

дно будет обеспечитъ для себя ея повиновение, а членъ Орлеанскаго дома, имѣя подъ своимъ начальствомъ значительныя силы, которыя въ нѣсколько дней могутъ переправить во Францію, можетъ обладать вліяніемъ на французскій народъ.

— Въ здѣшнихъ газетахъ объявляютъ опять о разныхъ банкротствахъ, въ томъ числѣ—торговаго дома Ватсона Бротерса въ Ливерпуль, коего долги простираются до 200,000 фунт. стер.

— Одинъ изъ старинныхъ торговыхъ домовъ въ Сутамтонѣ прекратилъ уплату по своимъ векселямъ.

И т а л і я .

Римъ, 6 Сентября.

Вчера по полудни происходилъ, на площади *Navonna*, отсроченный праздникъ народа, такъ называемый *Tombola* (родъ лотереи). Не смотря на несметныя массы народа, толпившіяся на площади, преимущественно же около галлерей, гдѣ происходилъ тиражъ и раздаваемы были выигранные предметы, спокойствіе и порядокъ ни на минуту не были нарушены. Одна національная гвардія занимала караулы и военные посты. Два большіе оркестра, расположенные на обоихъ концахъ площади, увеличивали общее веселіе. Во время сего народнаго увеселенія, въ окнѣ одного изъ окружающихъ дворцовъ, появился внезапно кардиналъ, статъ-секретарь Феррети, имѣя въ своей свитѣ, между прочими, извѣстнаго Чичераккіо, бывшаго въ обыкновенномъ своемъ простомъ платьѣ, то есть въ короткой бархатной курткѣ. Кардиналъ, поблагодаривъ народъ за радостныя восклицанія, подошелъ къ себѣ поближе проименованнаго новаго трибуна, и дружески положилъ свою руку на его плечо. Громогласная вспышка восклицаній, была извѣщеніемъ благодарности народа за столь милостивое обращеніе съ его любимцемъ. Кардиналъ долго стоялъ у окна, смотря въ зрительную трубку на одушевленные движенія массъ собраннаго народа.

— Въ *Galignani's Messenger* сообщаютъ, по письму изъ Рима, о прибытіи туда посла съверо-американскихъ Соединенныхъ Штатовъ, съ цѣлію войти въ дипломатическія сношенія съ апостольскаго столицей. Слышно, что вскорѣ также папскій нунцій отправленъ будетъ въ Вашингтонъ.

— Его Святѣйшество съ цѣлію умолилъ Бога за совершенное святотатство въ церкви *Maria degli Angeli*, предписалъ народныя молебствія. Въ обнародованномъ по сему поводу постановленіи генераль-викарія, кардинала Патрици, между прочимъ сказано: „Верховный Пастырь Пій IX извѣстиемъ объ этомъ преступленіи разстроганъ былъ до того, что горько оплакивалъ это ужасное событіе; Его Святѣйшество озабоченъ участію своего возлюбленнаго народа, ибо сего рода святотатства могутъ навлечь гнѣвъ Божій на то мѣсто, въ коемъ къ нечастію скрывается преступникъ.“

— Въ крѣпость св. Ангела привели одного изъ зачинщиковъ недавно обнаруженнаго заговора, Богоскаго настоятеля изъ окрестностей Фаенцы, священника Бертони.

И с п а н і я .

Мадридъ, 13 Сентября.

Королева, въ сопровожденіи значительной свиты, присутствовала вчера при боѣ быковъ; отряды пѣхоты и кавалеріи разставлены были на дворцовой площади и на улицѣ Алькада, для предупрежденія какихъ либо восклицаній въ присутствіи Королевы, которыя совершенно воспрещены.

— Составъ кабинета уже оконченъ. Сегодня въ официальной газетѣ обнародованъ послѣдній списокъ министровъ, подъ предѣлительствомъ Г. Гарчія Гоенна.

— На мѣста всѣхъ нынѣшнихъ генераль-капитановъ въ провинціяхъ, имѣютъ быть назначены приверженцы новаго кабинета.

силы, które w kilku dniachъ zdoła przeprowadzić do Francji; może działać przeważnie na naród francuzki.“

— *Dzienniki tatejsze* ogłosiły znowu kilku upadłości, a między innymi domu handlowego *Watson Brothers* w *Liverpoolu*, którego stan bierny wynosi 200,000 f. szt.

— Jeden z najdawniejszych domów handlowych w *Southampton* zawiesił także swoje wypłaty.

W e s t y .

Rzym, 6 września.

Wczoraj po południu odbyła się na placu *Navonna*, odłożona od czasu amnestyjnej rocznicy, uroczystość ludu, tak zwana *Tombola*, (rodzaj loteryi). Pomimo niezliczonych mas ludu, tłoczących się na placu, a zwłaszcza około galeryi, gdzie się ciągnęły losy i rozdawały wygrane przedmioty, spokójność i porządek ani na chwilę zakłócone nie były. Sama gwardya narodowa utrzymywała straż i posterunki wojskowe. Dwa wielkie chory muzyczne, ustawione po obu końcach placu, pomnażały wesołość powszechną. Podczas tej zabawy ludu, w oknie jednego z otaczających pałaców, ukazał się nagle Kardynał Sekretarz *Stanu Ferretti*, mając w orszaku swoim, między innymi, znanego *Ciceroacchio*, ubranego w swym prostym zwyczajnym stroju, to jest w krótkiej manszestrowej kurtce. Kardynał, powitany najradośniejszymi okrzykami ludu, podziękowawszy uprzejmie, przyzwał do swego boku owego nowego Trybuna, i z uśmiechem rękę swą poufale na ramieniu jego położył. Głuszący wybuch okrzyków był wyrazem wdzięczności ludu, za to odznaczenie swego ulubieńca. Kardynał przez długi czas stał w oknie, przypatrując się przez perspektywę, ożywionym poruszeniom wesołego zgromadzenia.

— *Galignani's Messenger* donosi, podług listu z Rzymu, o przybyciu tamże Posła od Stanów-Zjednoczonych Ameryki Północnej, mającym zawiązać dyplomatyczne stosunki ze Stolicą Apostolską. Słychać, że wkrótce także Nuncyusz Papieżki wysłany ma być do Washingtonu.

— Papież w celu przebłagania Boga za popełnione w kościele *Maria degli Angeli* świętokradztwo, nakazał publicznie modły. W ogłoszonym z tego powodu postanowieniu Jeneralnego Wikaryusza, Kardynała *Patrizi*, czytamy między innymi: „Najwyższy Kapłan, Pius IX, tak dalece wzruszony został doniesieniem o tej zbrodni, że gorącemi zalał się łzami nad tym okropnym wypadkiem. Zaczął się bowiem obawiać okochany swój naród, gdyż świętokradztwa tego rodzaju mogą gniew Boskiściągnąć na to miejsce, gdzie na nieszczęście zbrodniarz się ukrywa.“

— Dnia 2 b. m., sprowadzono do cytadelli św. Anioła, jednego z naczelników niedawno odkrytego spisku, *Plebana Bertoni* z Bogo, w okolicy *Faenzy*.

И с р а н і я .

Мадридъ, 13 września.

Królowa otoczona znaczną eskortą, była w tych dniach obecna na walce byków; oddziały piechoty i jazdy ustawione były na placu zamkowym i na ulicy *Alcala*, aby zapobiedz zabronionemu wydawaniu jakich-bądź okrzyków w obecności Królowej.

— Gabinet jest już uzupełniony. Gazeta rządowa ogłosiła dzisiaj ostateczny skład jego, pod przewodnictwem *P. Garcia Goyena*.

— Wszyscy Jeneralni Kapitanowie w prowincjach mają być zastąpieni przez stronników nowego gabinetu.